

סדר מועד | מסכת ביצה ה"י"א | שבת פרשת וילך | כ"ח אלול תשפ"א - ה' תשרי תשפ"ב (5-11 ספטמבר 2021)
Seder Moed | Masechet Beitzah 5-11 | Shabbat Parashat VaYelech | 28 Elul - 5 Tishrei (Sept. 5-11)

Daf 5: THE SECOND FESTIVAL DAY IN THE DIASPORA

"Yom Tov Sheni" (second festival day) — marks the celebration of an extra Yom Tov day. For example, a seder is conducted twice on Pesach, once on the first night, and again on the second night of the holiday. **"Shel galuyot" — a second day of Yom Tov** — is celebrated only outside *Eretz Yisrael*, in the diaspora.

Why were the extra Yom Tov days instituted? In antiquity, the Hebrew calendar was determined according to the phases of the moon. When the New Moon became visible, two witnesses would come to court and state: "We have seen the new moon," and the *beit din* (court) would declare: "Today is *Rosh Chodesh*."

Nearly all holidays are set on specific dates. For example, Pesach is on the 15th of Nissan. Therefore, it was important to ascertain the date of *Rosh Chodesh Nissan* in order to know when the 15th of Nissan would fall. However, Jews who lived far from *Eretz Yisrael* did not immediately know when *Rosh Chodesh* had been set, e.g., perhaps on Tuesday, or possibly Wednesday. For this reason, the *chachamim* ruled that outside *Eretz Yisrael* two days [of Yom Tov] are celebrated.

Daf 6: THE CHICK THAT CAME OUT OF THE EGG

On *Yom Tov*, Yisrael and Ariel saw an egg on the ground of the chicken coop shake slightly. Suddenly, the egg cracked open, and an adorable, sweet-looking little chick appeared. Ariel wanted to play with the chick, but Yisrael said: "Ariel, a chick born on *Yom Tov* is *muktzeh*."

"Why?" Ariel asked. Yisrael explained that "when *Yom Tov* began last night the chick was still inside the egg, which is *muktzeh* — because it is not fit to be eaten." Yisrael continued: "Since we know that at the start of the *chag* the egg was *muktzeh*, the amora Rav taught a *halachah* which states that an item deemed *muktzeh* at the start of a *chag* or *Shabbat* remains "*muktzeh*" for that entire day. Therefore, this chick remains *muktzeh* for the remainder of *Yom Tov*, even though it is practically edible now that it has come out of its shell."

דף ה': "יום טוב שני של גליות"

"יום טוב שני" – עושים יום טוב (חג) שני חוץ מהיום טוב הראשון. למשל, בחג הפסח, עורכים את ליל הסדר פעמים, ביום הראשון וגם ביום השני. "של גליות" – חוגגים יום טוב שני רק בחוץ לארץ, בגליות, במקומות שבני ישראל גלו אליהם מארץ ישראל.

מדוע עושים יום טוב שני? פעם היו קובעים את ראש חדש לפי הירח. שני עדים היו באים לבית דין ואמרים, "ראינו את הירח החדש של החדש החדש", ובית דין היו מכריזים: "היום ראש חדש".

כל החגים נקבעו בתאריכים מסוימים. למשל, חג הפסח הוא בט"ו בניסן. לכן, חשוב לדעת באיזה יום ראש חדש ניסן, כדי לדעת באיזה יום יהיה ט"ו בניסן. אבל, היהודים שגרו הרחק מארץ ישראל, לא יכלו לדעת מתי קבעו את ראש חדש, אולי ביום שלישי, אולי ביום רביעי? לכן קבעו חכמים: בחוץ לארץ יחוגו יומים.

דף ו': האפרוח שיצא מהביצה

אריאל וישראל ראו ביום טוב ליד לול התרנגולות ביצה שצצה קצת על הקרקע, ופתאום, היא נפתחה ויצא ממנה אפרוח חמוד ומתוק. אריאל רצה לשחק עם האפרוח, אך ישראל אמר לו: "אריאל – אפרוח שנולד ביום טוב הוא מקצה."

"למה?" שאל אריאל, וישראל הסביר: "הרי בשנים טוב התחיל, אתמול בלילה, האפרוח היה צדון בתוך הביצה והוא היה מקצה, כי אי אפשר היה לאכל אותו". המשירי ישראל והסביר: "אחרי שאנחנו פבריודעים, שבכניסת החג האפרוח היה מקצה, הרי ישנה הלכה שאומר האמורא רב, שדבר שהיה מקצה בכניסת השבת או בכניסת החג, נהיה "מקצה" לכל היום, לכן האפרוח הזה מקצה, אפילו שעכשיו, אחרי שהוא בקע מהביצה, כבר אפשר לאכל אותו."

Daf 7: A CHICK HATCHED ON YOM TOV

The *chachamim* prohibited eating an egg hatched on Shabbat or *Yom Tov* until after the end of that Shabbat or holy day. An egg that hatched during Shabbat or *Yom Tov* is “*muktzeh*” and, like all things that may not be used on Shabbat and *Yom Tov*, it may not even be moved.

דף ז': בייצה שנולדה ביום טוב

תז"ל אמרו שביצה שנולדה בשבת קדש או ביום טוב - אסור לאכל אותה אלא יהיה מותר לאוכלה רק אחרי צאת השבת או הקג. לכן, הביצה היא "מקצה", כמו כל הדברים שאי אפשר להשתמש בהם בשבת וביום טוב, ואף אסור להזיז אותה.

Daf 8: THE MITZVAH OF COVERING THE BLOOD

There is a Torah commandment to cover with earth the blood that spurts out of an animal following its slaughter (*shechitah*). This rule applies to a *chayah* (non-domesticated) animal or *ohf* (fowl), but does not apply to a *behaymah* (domesticated animal).

What is a *chayah*? A gazelle is a *chayah*, not a *behaymah*. However, sheep, goats, or cows are all *behaymot* — and not *chayot*. The “*koy*” is an interesting animal as *chazal* were uncertain whether to consider it a *behaymah* or *chayah*. As such, they did not know if it was necessary to cover its blood after *shechitah*.

Because *chazal* did not successfully determine whether the “*koy*” was a *chayah* or *behaymah*, it was necessary to cover its blood out of concern that it might be a *chayah*. However, a person could not recite a blessing over this mitzvah, because it was possible the *koy* was actually *behaymah*, in which case there would be no mitzvah at all. This ruling is codified in Rambam’s *Hilchot Shechitah*.

דף ח': מצות כסוי הדם

מצוה מן התורה, שאחרי ששוחטים חיה או עוף, צריך לכסות בעפר את הדם שיוצא ממקום השחיטה. המצוה היא רק על חיה ועוף, ולא על בהמה.

מהי חיה? למשל, צבי, הוא חיה ולא בהמה. אכל כבש, עז ופרה - הם בהמה ולא חיה.

ה"כוי" הוא בעל חיים מעגנון, שחז"ל הסתפקו אם הוא "בהמה" או "חיה", ולכן לא ידעו אם צריך לכסות את הדם שלו אחרי ששוחטים אותו. בגלל שלא הצליחו לקבע אם ה"כוי" הוא חיה או בהמה, צריך לכסות את הדם שלו, כי אולי הוא בהמה, אבל אי אפשר לברך על המצוה, כי אולי הוא חיה, ואין כּאן מצוה בכלל. כך לפי הרמב"ם בהלכות שחיטה.

Daf 9: EXTRACTION ON SHABBAT

דף ט': סחיטה בשבת

The *chachamim* decreed it prohibited to carry a garment soaked with water on Shabbat. You might ask: Why? After all, the garment is not "*muktzeh*" and the water is not "*muktzeh*"? So, what if now the water is inside the garment?

The answer is that the *chachamim* were concerned that when the garment was moved, water would be squeezed out and extracted from it. A person who wrings out an item on Shabbat violates a Torah prohibition, because it is prohibited to extract on Shabbat. Therefore, as a precaution, the *chachamim* ruled that wet clothes should not be moved on Shabbat.

חכמים תקנו, שבשבת אסור לטלטל בגד שספוגים בו מים. אם תשאלו: "מדוע? הרי בגד אינו "מקצה", וגם מים אינם "מקצה", אז מה אם עכשיו המים נמצאים בתוך הבגד?"

התשובה היא, שחכמים חששו, שבשניידו את הבגד יסחטו ממנו את המים, ומי שסוחט בשבת עובר על אסור מן התורה, כי בשבת אסור לסחט. לכן קבעו חכמים: בשבת אין מזיזים בגדים רטובים.

Daf 10: DOVECOTE

דף י': שובך של יונים

As we have already learned, it is prohibited to move animals on *Yom Tov*. Only animals designated for *shechitah* and eating are not deemed "*muktzeh*," as they have a use, i.e., they are considered to be food. On this *daf*, we learn that Beit Shammai said that any fledglings found in a nest are "*muktzeh*," because it is not customary to eat them. In order for fledglings to not be considered *muktzeh*, the owner must lift them up on *erev Yom Tov* and state: "I want to eat them." In the event the owner does not make this declaration, the fledglings are *muktzeh* and are not considered to be food.

כפי שצבר למדנו, אסור להזיז בעלי חיים ביום טוב, כי הם "מקצה". רק בעלי חיים שמיעדים לשחיטה ולאכילה, אינם "מקצה", כי יש להם שמוש, הם כמו אכל.

בדף זה לומדים, שבית שמאי אומרים, שיש גוזלים שנמצאים בקן שהם "מקצה", מפני שאין רגילים לאכל אותם, וכדי שהם לא יהיו "מקצה" צריך בעל הגוזלים להרים אותם בערב יום טוב ולהגיד: "אני רוצה לאכל אותם." אם לא עשה כך, הם מקצה ואינם נחשבים אכל.

Daf 11: LAWS OF "SALTING"

דף י"א: דיני "מליחה"

The Torah prohibits consuming the blood of animals. Given that *issur* (prohibition), how is it ever possible to eat cooked meat? After all, there is a lot of blood in meat!

In order to make the eating of meat halachically permissible, after shechitah has been performed on the animal its meat must be salted – because salt draws out all of the blood from the meat. However, a person who roasts meat is not required to salt that meat first, because roasting also extracts all of the blood.

התורה אוסרת לאכל דם של בעלי חיים. אם כן, כיצד אפשר לבשל בשר ולאכל אותו? הרי בתוך הבשר יש דם רב!

לכן, אחרי ששוחטים את הבהמה, מולחים את הבשר כי המלח שואב את כל הדם מהבשר ומוציא את הדם החוצה. מי שצולה את הבשר על האש, אינו צריך למלח אותו לפני כן, כי גם הצליה מוציאה את כל הדם.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAYELECH

דבר תורה: פרשת וילך

Moshe Rabbeinu informed Aharon that *B'nei Yisrael* will encounter difficult days ahead if they violate the *brit* (covenant) with God. During such a time, God will hide and conceal his face – (*Devarim* 31:18) "*V'Anochi haster aster et panai bayom hahu*" (And I will keep my countenance hidden on that day.) **What is the meaning of the phrase "haster aster," and why was it necessary for the Torah to employ double language?**

Rabbi Nachman of Breslov explained that even in grim and difficult situations, Jews of faith generally believe and know that, behind the scenes, God stands guard and watches over all that happens. This condition is called "*hester panim*," i.e., times during which the reality is harsh and bitter, when God seems to conceal Himself. However, there are times when the rupture is even greater. In those moments of deep crisis, even people of fairly strong faith might feel as though God has abandoned the earth. Such moments are described in the Torah's expression "*haster aster*," when God seems totally concealed and religious belief becomes a great challenge. **In those times of concealment within concealment, a Jew must fortify him/herself with belief in God.**

משה רבנו אמר ליהושע כי יגיעו ימים קשים בהם יפרו ישראל את הברית עם ה'. באותם ימים הקב"ה יסתיר פניו – "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא". מה משמעות המשג "הסתר אסתיר" ומדוע יש צורך בכפילות הלשונית?

רבי נחמן מברסלב מסביר כי בד"כ, גם במצבים קשים וקשים, יהודי מאמין ויודע שמאחורי הקלעים של התקופה הקשה – עומד ה' ושומר ומשגיח על כל מה שמתרחש. מצב שכזה מכנה "הסתר פנים" שכן המציאות קשה ומרה, והקב"ה מסתתר ומתחבא. אך לעתים יש שבר גדול עוד יותר, שמולו גם האמונה שה' מסתתר מאחורי הכל – נעלמת. גם הידיעה שה' נמצא מאחור איננה קיימת, ונראה כאלו באמת "עצב אלוקים את הארץ". תקופה זו היא מצב בו ה' מסתתר בכפל בפלים – "הסתר אסתיר" – עד שאפלו את זה שהוא נמצא כהן ומסתתר אנחנו לא מקבלים. אבל אז צריך האדם להתחזק באמונה ולדעת – שאפלו בהסתרה שבתוך ההסתרה – גם שם נמצא ה'.